

Epilepsie

en inenting(en) bij kinderen

Al op jonge leeftijd worden kinderen ingeënt tegen diverse ziekten. In deze uitgave vindt u algemene informatie over inenting(en) en informatie over de eventuele risico's van inenten bij kinderen met epilepsie.

We spreken in deze tekst over 'uw kind' maar deze informatie is uiteraard ook bedoeld voor (professionele) verzorgers, begeleiders of anderen die met kinderen en inenting(en) te maken hebben.

U krijgt deze informatie gratis aangeboden. Het Epilepsiefonds vindt het belangrijk om iedereen zo goed mogelijk te informeren over epilepsie. Wij krijgen geen subsidie van de overheid en zijn volledig afhankelijk van giften. Daarom hebben wij uw steun nodig. **Helpt u mee?**

Waarom zijn inentingen noodzakelijk?

Inentingen beschermen uw kind tegen ernstige infectieziekten. Vroeger overleden veel kinderen aan deze infectieziekten, of ze werden ernstig ziek, soms met blijvende gevolgen. Dankzij vaccinaties komen deze infectieziekten in Nederland niet of nauwelijks meer voor. In Nederland worden de meeste kinderen via het Rijksvaccinatieprogramma ingeënt. Bij een inenting krijgt het kind een kleine dosis onschadelijk gemaakte ziekteverwekkers ingespoten. Het afweersysteem (immuunsysteem) maakt dan afweerstoffen (antistoffen) aan waarmee het lichaam zich kan verdedigen tegen de ziekteverwekkers. Hierdoor bouwt het kind weerstand op tegen de ziekte en wordt het immuun, zonder dat de verschijnselen en de complicaties van de ziekte optreden.

Kan een kind van inentingen epilepsie krijgen?

Tot nu toe is met wetenschappelijke onderzoeken nooit aangetoond dat vaccinaties epilepsie veroorzaken of aanvallen verergeren. Wel kan het moment van de eerste aanval en een vaccinatie samenvallen. Sommige zeldzame epilepsiesyndromen uiten zich namelijk tussen de tweede en de tiende levensmaand. Dit is dezelfde periode waarin een kind de eerste serie prikken krijgt. Als een kind aanleg heeft voor epilepsie, treden na de vaccinatie soms (de eerste) epileptische aanvallen op. Dat betekent niet dat de vaccinatie de oorzaak is van de epilepsie. De aanleg voor epilepsie was al aanwezig voordat het kind werd ingeënt.

Welke inentingen krijgen kinderen in Nederland?

In Nederland krijgen de meeste kinderen meerdere inentingen. Het Rijksvaccinatieprogramma is opgedeeld in vier fasen. Per fase worden kinderen uitgenodigd om deel te nemen aan het programma. Het is belangrijk dat het hele programma wordt afgemaakt. De vaccinatie wordt meestal gegeven op het consultatiebureau, de GGD of bij het Centrum Jeugd en Gezin.

De inentingen die in Nederland worden aangeboden zijn:

- DKTP: tegen Difterie, Kinkhoest, Tetanus en Poliomyelitis.
- Hib: tegen hersenvliesontsteking door Haemophilus influenzae type b.
- Hep B: tegen Hepatitis B.
- Pneu: tegen bloedvergiftiging en ernstige longontsteking veroorzaakt door tien veelvoorkomende typen pneumokokken.
- BMR: tegen Bof, Mazelen en Rodehond.
- DTP: tegen Difterie, Tetanus en Poliomyelitis.
- MenC: tegen Meningitis, hersenvliesontsteking door meningokokken type C.
- HPV: tegen baarmoederhalskanker. Toegediend bij meisjes in het jaar dat ze dertien worden.

Inentingen tegen tuberculose (TBC) en verschillende griepvirussen worden niet standaard gegeven, maar alleen op indicatie, dus als er een reden voor is. Uw kind komt hier bijvoorbeeld voor in aanmerking bij langdurig verblijf in het buitenland, bij verhoogd gezondheidsrisico of als iemand in de naaste (werk)omgeving de ziekte heeft.

Vaccinatieschema

	Fase 1					Fase 2	Fase 3	Fase 4
	6-9 weken	3 maanden	4 maanden	11 maanden	14 maanden	4 jaar	9 jaar	12 jaar
Prik 1	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	BMR	DKTP	DKTP	HPV (2 keer 1 prik)
Prik 2	Pneu		Pneu	Pneu	MenC		BMR	
D	Difterie				Pneu	Pneumokokken		
K	Kinkhoest				B	Bof		
T	Tetanus				M	Mazelen		
P	Polio				R	Rodehond		
Hib	Haemophilus influenza type b				MenC	Meningokokken C		
HepB	Hepatitis B				HPV	Humaan Papillomavirus		

Meer informatie kunt u vinden op www.rijksvaccinatieprogramma.nl.

Zijn er risico's of bijwerkingen bij inenting?

Over het algemeen leveren inenting geen problemen op en hebben kinderen er weinig last van. Sommige kinderen reageren echter wel op de inenting. De klachten kunnen variëren per kind. Soms ontstaat er na de vaccinatie roodheid rond de plek waar de injectie is toegediend. Sommige kinderen zijn huilerig, voelen zich ziek alsof ze een beetje griepig zijn, en hebben lichte koorts. In uitzonderlijke gevallen komt hoge koorts voor. Naast koorts kunnen er soms koortsstuipen optreden.

Wat is een koortsstuip?

Een koortsstuip is een epileptische aanval die alleen bij koorts optreedt. Na een vaccinatie krijgen veel kinderen koorts waardoor een koortsstuip kan optreden. Doordat de vaccins verbeterd zijn, is de kans op een koortsstuip na vaccinatie kleiner dan vroeger, maar koortsstuipen na een vaccinatie komen nog steeds voor. Ook kinderen die geen epilepsie hebben, kunnen een koortsstuip krijgen en dit hoeft dus niet te betekenen dat het kind epilepsie heeft. (Zie ook de uitgave 'Epilepsie en koortsstuipen bij kinderen' van het Epilepsiefonds.) Het risico op een koortsstuip hangt onder meer af van de soort vaccin, de leeftijd waarop uw kind het vaccin krijgt, en de gevoeligheid voor het krijgen van een koortsstuip. Die aanleg of gevoeligheid is vaak erfelijk bepaald. Kinderen met een ouder, broer of zus die ook koortsstuipen hebben gehad en/of met epilepsie hebben een iets verhoogde kans op het krijgen van een koortsstuip.

Kinkhoest in de DKTP-vaccinatie

Kinkhoest is een ernstige aandoening van de luchtwegen. Het begint meestal met een verkoudheid die na één tot twee weken overgaat in heftige hoestaanvallen, soms met overgeven. Dit hoesten kan weken aanhouden waarna het langzaam minder heftig wordt. Kinkhoest kan leiden tot schade aan de luchtwegen, hersenschade en baby's kunnen er in ernstige gevallen zelfs aan overlijden. Daarom wordt in Nederland het kinkhoestvaccin gegeven, verwerkt in de DKTP-prik.

Mazelen in de BMR-vaccinatie

Mazelen lijkt aanvankelijk op een forse verkoudheid, met klachten als tranende ogen en niet naar het licht kunnen kijken. Er treedt echter na enkele dagen huiduitslag op en er ontstaan typische vlekken aan de binnenkant van de wang. Het mazelenvirus kan een forse oorontsteking en een hersen(vlies)ontsteking veroorzaken. Kinderen worden tegen mazelen ingeënt met het BMR-vaccin. Bij het BMR-vaccin kunnen reacties optreden tussen de vijfde en twaalfde dag na de inenting. In zeldzame gevallen kan de BMR-vaccinatie een koortsstuip veroorzaken. Een koortsstuip is een epileptische aanval die alleen bij koorts optreedt. Het ontstaan van koortsstuipen hoeft niet te betekenen dat uw kind epilepsie heeft. (Zie ook de uitgave 'Epilepsie en koortsstuipen bij kinderen' van het Epilepsiefonds.)

Lopen kinderen met epilepsie extra risico?

Ook voor kinderen met epilepsie is er over het algemeen geen bezwaar tegen vaccineren. Wel moeten ouders van kinderen met epilepsie er rekening mee houden dat er een koortsstuip kan optreden na de inenting. Soms is het verstandig uw kind wat later te laten vaccineren, bijvoorbeeld als er kort geleden een onderzoek en/of behandeling voor epilepsie is gestart. De arts wil soms afwachten of de behandeling van de epilepsie aanslaat. Maar wacht ook weer niet te lang, zeker niet met de eerste drie DKTP-Hib-Hep B en Pneu-inentingen. Overleg met uw arts wat het juiste moment is voor de vaccinatie van uw kind.

Enkele algemene adviezen voor ouders en verzorgers

- Geef geen inenting als uw kind voor een korte periode ernstig ziek is.
- Bij een kind met (het vermoeden) van epilepsie kan het verstandig zijn pas te vaccineren als het kind goed reageert op de medicijnen tegen epilepsie.
- Overleg in bovenstaande gevallen altijd met uw huisarts, specialist of consultatiebureau. Zij kunnen samen met u een goede afweging maken wat het meest geschikte moment is voor de inenting van het kind.
- Bereid u voor op eventueel snel hoog oplopende koorts. Deze kan direct of na een dag ontstaan na een vaccinatie of vijf tot twaalf dagen na een BMR-vaccinatie. Zorg dat u paracetamol-zetpillen in huis hebt die u bij snel oplopende temperatuur (boven de 38°C) zelf kunt geven. Overleg met het consultatiebureau, uw huisarts of apotheek welke dosering uw kind mag hebben en hoe vaak u die mag toedienen.
- Als uw kind eerder een koortsstuip heeft gehad, vraag uw huisarts dan uit voorzorg noodmedicatie voor te schrijven. Die kunt u toedienen, mocht uw kind weer een aanval krijgen. Noodmedicatie zijn kleine tubes met een vloeistof met diazepam (Stesolid®) die u via de anus toedient als uw kind een koortsstuip heeft. Tegenwoordig wordt soms midazolam-neusspray voorgeschreven om een koortsstuip te stoppen.
- Zorg ervoor dat uw kind met koorts niet te warm gekleed is, of te warm wordt toegedekt.
- U kunt uw kind eventueel iets afkoelen door het af te sponzen met lauw water.
- Waarschuw uw huisarts als:
 - uw kind trekkingen heeft van armen en benen en niet aanspreekbaar is;
 - de koorts oploopt tot boven de 40°C;
 - uw kind suf of slap wordt.
- Bel 112 of uw huisarts als de koortsstuip langer dan tien minuten duurt of de koortsstuip na tien minuten niet over is als u noodmedicatie hebt toegediend om de aanval te stoppen.
- Bespreek met uw behandelend arts of arts van het consultatiebureau wanneer uw kind de inenting moet 'inhalen' als uw kind het normale vaccinatieschema niet heeft kunnen volgen, of destijds in het buitenland verbleef.

Over epilepsie

In Nederland hebben ongeveer 120.000 mensen epilepsie. Wat is het? Wie krijgt het? En is epilepsie te genezen?

In Nederland hebben ongeveer 120.000 mensen epilepsie. Dit betekent dat ongeveer 1 op de 150 mensen epilepsie heeft. Veel mensen weten weinig of niks over de aandoening epilepsie. Epilepsie uit zich meestal in aanvallen. De bekendste aanval is de tonisch-clonische aanval, ook wel insult, toeval of grote aanval genoemd. Maar er zijn nog veel andere soorten aanvallen.

In het algemeen geldt:

- Iedereen kan op elke leeftijd epilepsie krijgen.
- Epilepsie komt bij kinderen en ouderen het vaakst voor.
- Bij meer dan de helft van de mensen met epilepsie is de oorzaak onbekend.
- Veel mensen met epilepsie kunnen door de juiste medicijnen aanvalsvrij worden. De omgeving merkt om die reden vaak niet eens dat iemand epilepsie heeft.
- Soms kan epilepsie overgaan, waarna de behandeling in sommige gevallen kan worden afgebouwd.
- In uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld als medicatie onvoldoende effect heeft, kan de bron van de epilepsie in de hersenen (de epileptische haard) operatief worden weggenomen.
- Epilepsie komt relatief vaak voor bij mensen met een verstandelijke beperking, maar de meeste mensen met epilepsie hebben helemaal geen beperkingen op school of in de maatschappij.

Meer weten?

Het Epilepsiefonds geeft voorlichting over epilepsie in de vorm van (mondelinge) informatie en advies, ondersteund door een groot assortiment folders, brochures, boekjes en filmmateriaal. Daarnaast is veel informatie te vinden op www.epilepsie.nl. Bij het Epilepsiefonds kunt u voorlichtingsmateriaal bestellen. Wij gaan zorgvuldig om met ons geld. Daarom laten wij niet al ons materiaal drukken, maar u kunt veel van onze folders en brochures downloaden van onze website.

Epilepsie Infolijn 030 634 40 64

U kunt de Epilepsie Infolijn voor uiteenlopende zaken bellen, of het nu gaat om algemene informatie over epilepsie of een persoonlijk gesprek. De Epilepsie Infolijn is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 9.30 en 16.00 uur.

Epilepsie Magazine

Wilt u meer weten over epilepsie en op de hoogte blijven van het laatste epilepsienieuws? Neem dan een abonnement op Epilepsie Magazine. Dit magazine verschijnt vier keer per jaar en bevat artikelen over wetenschappelijk onderzoek, ervaringsverhalen van mensen met epilepsie en hun omgeving, medische achtergrondinformatie en nieuws. Abonnees ontvangen het kwartaalblad voor € 20,- per jaar. U kunt ook eenmalig een proefnummer aanvragen. Kijk op www.epilepsie.nl of bel de Epilepsie Infolijn.

Patiëntenorganisatie

Het Epilepsiefonds ondersteunt de Epilepsie Vereniging Nederland, de landelijke patiëntenorganisatie voor mensen met epilepsie en hun omgeving. Voor meer informatie kunt u kijken op www.epilepsievereniging.nl.

Helpt u mee?

Wij krijgen geen subsidie van de overheid en zijn volledig afhankelijk van giften. U kunt ons werk op verschillende manieren steunen:

1. Word donateur

Steun ons werk met een bedrag naar keuze. Machtig het Epilepsiefonds een bepaald bedrag periodiek van uw rekening af te schrijven. Kijk op www.epilepsie.nl/doneer.

2. Eenmalige gift

Ook uw eenmalige gift is uiteraard meer dan welkom. U kunt uw bijdrage overmaken naar het rekeningnummer (IBAN) NL83 INGB 0000 2221 11 ten name van het Epilepsiefonds in Houten. Kijk op www.epilepsie.nl/doneer.

3. Help mee met de landelijke collecte

Wij kunnen uw hulp als collectant goed gebruiken. Hoe meer collectanten, hoe meer geld er opgehaald kan worden voor mensen met epilepsie. Wilt u ook een paar uur **collecteren**? De collecteweek is ieder jaar begin juni.

4. Ga mee als vrijwilliger met de vakantiezeisen

Jaarlijks gaan rond de 350 kinderen en volwassenen met epilepsie mee met een vakantiezeis van het Epilepsiefonds. Zij zijn afhankelijk van vrijwilligers die hen begeleiden tijdens een vakantiezeis. Wilt u een weekje mee als **vrijwilliger**? Vraag dan het informatiepakket aan over vrijwilligerswerk voor de vakantiezeisen.

5. Organiseer een actie

Bent u sportief, creatief of op wat voor manier dan ook actief? Start dan uw eigen actie en organiseer bijvoorbeeld een etentje voor vrienden, laat u sponsoren tijdens een hardloopwedstrijd of haal de zolder leeg en verkoop uw spullen op de rommelmarkt. Voor meer informatie kunt u kijken op www.epilepsie.nl/acties.

Bel met 030 634 40 63 of kijk op www.epilepsie.nl

Over het Epilepsiefonds

Het Epilepsiefonds is het oudste gezondheidsfonds van Nederland. Het fonds is ooit begonnen als De Macht van het Kleine in 1893 en zet zich al meer dan 125 jaar in voor mensen met epilepsie. Het fonds heeft al jaren het CBF-keur voor goede doelen en staat geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dit betekent dat uw gift aan het Epilepsiefonds fiscaal aftrekbaar is.

Het Epilepsiefonds draagt bij aan het beter begrijpen en behandelen van de aandoening epilepsie. Ook werken we mee aan een betere zorg en een beter leven voor mensen met epilepsie. Het fonds investeert in wetenschappelijk onderzoek dat bijdraagt aan een volledig beeld van de aandoening en genezing dichterbij brengt. Verder geven we voorlichting op maat over epilepsie. Aan mensen met epilepsie, hun directe omgeving en ook aan het algemeen publiek. En we verlenen onder bepaalde voorwaarden financiële hulp aan organisaties in de epilepsiezorg en aan mensen die als gevolg van hun aandoening voor extra uitgaven komen te staan. Voor mensen met epilepsie die niet zonder begeleiding met vakantie kunnen, organiseren we speciale vakantie-reizen.

Voor ons werk voor mensen met epilepsie hebben wij geld nodig en de overheid geeft hiervoor geen subsidie. Daarom brengt het Epilepsiefonds door het houden van bijvoorbeeld de jaarlijkse collecte zelf geld bijeen. Ook donateurs dragen hun steentje bij.

Epilepsiefonds
Postbus 270
3990 GB HOUTEN

tel 030 634 40 63
info@epilepsiefonds.nl

IBAN: NL83 INGB 0000 2221 11

© Epilepsiefonds, december 2014

Deze uitgave is tot stand gekomen met medewerking van Frank Visscher, neuroloog bij Admiraal de Ruyter Ziekenhuis in Goes en Gert Weijman, arts M&G en medisch adviseur RVP bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu in Bilthoven. Is deze uitgave ouder dan drie jaar, informeert u dan bij het Epilepsiefonds of er een nieuwe versie bestaat.

Het Epilepsiefonds heeft deze informatie met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld, maar kan geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de juistheid, volledigheid en actualiteit ervan.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Epilepsiefonds.